

Notat om nationale idrætsanlæg i Danmark

December 2005

Sammenfatning

Team Danmark er blevet pålagt at komme med forslag til den overordnede udvikling af faciliteter, der kan fungere som nationale anlæg.

På den baggrund har Team Danmark iværksat en omfattende kortlægning af alle idrætsfaciliteter i Danmark. Kortlægningen danner udgangspunkt for en kategorisering af de forskellige anlæg i forhold til deres anvendelighed som nationale anlæg.

Kortlægningen lægger op til en dialog om den fremtidige udvikling af faciliteter til brug for eliteidræt i almindelighed og internationale begivenheder i særdeleshed. Det foreslås, at staten påtager sig et nationalt ansvar for de nationale anlæg, og at der etableres en dialog mellem de relevante parter om prioritering, organisering og finansiering.

Baggrund

I bemærkningerne til forslag til lov om eliteidræt er det anført, at Team Danmark skal være sparringspartner og inspirator for kommunerne i arbejdet med at afdække muligheder og potentialer for de enkelte kommuner i forbindelse med overvejelser vedrørende faciliteter og anlæg til eliteidræt. I den forbindelse opfordres Team Danmark til at komme med "...forslag til den overordnede nationale udvikling og planlægning af faciliteter, som kan fungere som nationale anlæg."

Dette notat er første bidrag til en proces, der kan føre til langsigtet og koordineret udvikling af faciliteter til gavn for eliteidrætten i Danmark. Det indeholder dels overvejelser om, hvilken betydning kategorien "nationale anlæg" kan tillægges, dels hvordan ansvaret for en sammenhængende udvikling kan koordineres.

Men først og fremmest indeholder notatet en kortlægning af de eksisterende anlæg med relevans for eliteidrætten. Team Danmark har i samarbejde med samtlige specialforbund foretaget en systematisk gennemgang af alle idrætsfaciliteter i Danmark og foretaget en vurdering af deres standard i forhold til anvendelse til internationale begivenheder. I samarbejde med COWI Consult er der på baggrund af opstillingen udviklet en række oversigter, der dels kan illustrere beliggenhed og facilitetsdækning geografisk dels kombinere med oplysninger om infrastruktur, overnatningsfaciliteter m.v.

Det ligger ikke inden for Team Danmarks ansvar eller beføjelser at gennemføre en bindende planlægning. Notatet er derfor tænkt som første skridt i en proces, der eventuelt kan føre frem til en plan for etablering af en kategorien "nationale anlæg", som etableres og drives i et samspil mellem stat, kommune og eventuelle kommercielle partnere. Notatet lægger op til videre politiske overvejelser omkring ansvarsfordeling og målsætninger for udviklingen af faciliteter til eliteidrætten i Danmark, og det kan danne udgangspunkt for en efterfølgende prioritering i en dialog mellem stat, kommuner, Team Danmark, DIF, specialforbund og andre relevante parter.

Nationale anlæg

I takt med oplevelsesøkonomiens voksende betydning er der rettet stadig større opmærksomhed på faciliteter, der kan rumme afholdelsen af internationale eliteidrætsbegivenheder. Det er således en erklæret målsætning for staten – og mange kommuner – at tiltrække flere af disse begivenheder – en målsætning Team Danmark tilslutter sig fuldt ud.

Afholdelse af store idrætsbegivenheder har betydning på tre fronter:

- de skaber en øget økonomisk omsætning og gevinst
- de giver danske eliteidrætsentusiaster adgang til store oplevelser
- de kan inspirere danske eliteidrætsudøvere til yde en ekstra indsats

Især den sidste dimension har betydning for Team Danmarks arbejde. Men dansk eliteidræt kan selvsagt også drage nytte af de to andre.

Afholdelse af internationale idrætsbegivenheder har gennemgået en markant udvikling de senere årtier. Begivenhederne – i det mindste nogle af dem - er blevet genstand for massiv medieopmærksomhed og den økonomiske omsætning, der knytter sig til begivenhederne, er vokset eksplosivt. Det indebærer, at der stilles stadig større krav til de anlæg, der skal rumme begivenhederne – krav om indretning og kvalitet, krav om tilskuer-, medie og VIP-faciliteter etc.

I Danmark har opførelse og drift af idrætsanlæg traditionelt været et kommunalt anliggende, og anlæggene har først og fremmest taget sigte på at opfylde de lokale idrætslivs ønsker og behov. Kommunerne har i samarbejde med det lokale foreningsliv formået at udbygge idrætsfaciliteterne, så vi i Danmark på flere områder har den bedste dækning af idrætsfaciliteter i verden. Eliteidrætten har også haft gavn af denne udvikling. Den gode dækning og den forholdsvis høje kvalitet af faciliteterne har gjort det rimeligt enkelt i de fleste idrætsgrene at udvikle træningsfaciliteter til eliten. Til gengæld er det ikke altid nemt at tilvejebringe den tilstrækkelige træningstid i faciliteterne. Lokale brugerønsker står ofte i vejen for eliteidrætsudøvernes behov for mere træningstid på faste tidspunkter.

Når det drejer sig om faciliteter til internationale begivenheder bliver det stadig vanskeligere for de enkelte kommuner at leve op til de stigende krav, der stilles til faciliteter. Anlæg til internationale begivenheder bliver i stadig flere idrætsgrene forbundet med så mange omkostninger, at det ikke ligger inden for

kommunernes økonomiske ramme at bære omkostningerne alene. Skal Danmark fortsat kunne tiltrække internationale begivenheder, og skal der fortsat sikres optimale træningsbetingelser for danske eliteidrætsudøvere, bliver det derfor stadig mere påtrængende at anerkende et nationalt ansvar for visse idrætsanlæg.

I Norge har man taget konsekvensen af udviklingen. Det norske Kulturministerium har påtaget sig ansvaret for anlæg og drift af en række nærmere definerede idrætsfaciliteter af national karakter. Der er tale om anlæg der anvendes til internationale begivenheder og anlæg af helt speciel karakter. De fungerer samtidig som træningscentre for eliten i de respektive idrætsgrene.

Med baggrund i den norske model – og med henvisning til det lovforberedende arbejde i forbindelse med den nye lov om eliteidræt - skal det derfor foreslås, at der også i Danmark defineres og identificeres anlæg, der har national betydning.

Det foreslås, at nationale anlæg defineres som idrætsanlæg, der

- a) tilfredsstillende tekniske og funktionelle standardkrav for afviklingen af relevante, internationale mesterskaber og konkurrencer (dvs. Verdensmesterskaber, Europamesterskaber og i nogle tilfælde Grand Prix eller World Cup stævner)
- b) tilfredsstillende nærmere definerede minimumskrav for faciliteter for presse, medier og publikum under afvikling af relevante, internationale mesterskaber og konkurrencer.
- c) tilfredsstillende nærmere definerede krav til infrastruktur, så trafikafvikling m.v. kan gennemføres forsvarligt

Identifikation, opførelse og drift af sådanne anlæg bør foregå i et samarbejde mellem Kulturministeriet, Team Danmark, Danmarks Idræts-Forbund, Idrætsfonden Danmark og andre relevante organisationer.

Kortlægning

Team Danmarks kortlægning i forbindelse med indeværende notat omfatter anlæg i Danmark, som har været benyttet til afvikling af internationale arrangementer og fortsat gøres det. Bilag 1 rummer en liste over alle anlæg opdelt i kategorierne A, B og C.

- A) Anlæg, hvor der her og nu kan afvikles internationale arrangementer på minimum senior VM-niveau
  - B) Anlæg, som ved ændringer, om- og tilbygninger over tid vil kunne bringes op på minimum senior VM-niveau og sluttelig
  - C) Anlæg om hvilke udvidelsesmuligheder, økonomisk formåen etc. inden for den nærmeste fremtid umuliggør en opgradering til ovennævnte A-niveau.
- En del af de oplistede anlæg - både i kategori A og B - rummer/vil også kunne rumme de baner og arealer, hvor Danmarks bedste udøvere samles til Team Danmark-støttede trænings- og landsholdsaktiviteter.

Anlæg i kategori A vil kunne fungere som Nationale Anlæg.

Følgende konkrete kriterier er lagt til grund for indplacering af et anlæg i kategori A:

- Godkendte konkurrencefaciliteter med internationale mål, lys- og ventilationsforhold m.m.
- Godkendte op- og nedvarmningsfaciliteter i umiddelbar nærhed af selve konkurrencestedet
- Godkendte bade-, omklædnings-, læge-, samariter-, massør-, doping- og sikkerhedslokaliteter
- Velindrettede og velplacerede tilskuerfaciliteter og i det omfang som kræves for at kan rumme det tilskuerantal som forventes til et stort, internationalt arrangement
- Velindrettede, velplacerede og rigeligt antal toiletfaciliteter
- Velindrettede, velplacerede og rigeligt antal udsalgssteder mht. fastfood, drikkevarer, is, slik m.m.
- Velindrettede, velplacerede og rigeligt antal udsalgssteder for merchandise
- Funktionelt og tydeligt højtaleranlæg
- Store og tydelige storskærme placeret publikumsvenligt uden udsynsgener
- Antal P-pladser, der matcher et ”fuldt hus” kapacitet herunder P- og vendepladser til busser, taxaer, politi og ambulancer

- Gode og hyppige offentlige, trafikale forbindelser – Bus – S-tog – Metro - Taxa
- Rigeligt med overnatningspladser i form af hoteller, vandrerhjem og campingpladser i forskellige prisklasser
- Rigeligt med spisesteder i form af restauranter, cafeer m.m.
- Velindrettede og velplacerede VIP-faciliteter med godt udsyn til konkurrencearenaen samt internt TV
- Velindrettede og velplacerede pressefaciliteter udstyret med nyeste teknologi placeret tæt på konkurrencearenaen
- Nærliggende muligheder for at veksle penge, afsende post m.m.

Af bilag 1 fremgår det, hvilke konkrete anlæg, der umiddelbart vil kunne defineres som nationale anlæg.

Idrætsgren for idrætsgren gennemgås nedenfor de mangler, der gør sig gældende for at løfte forholdene til kategori A.

Automobil:

Ingen af de tre registrerede motorsportsbaner lever op til kravene om afholdelse af et Formel 1 arrangement. Samtlige tre anlæg har selve baneanlægget til afholdelse af løb for alle bilklasser under Formel 1, men i alle tre tilfælde vil skulle tilføres faciliteter i form af udvidelse af sikkerheds-, værksteds-, pit-, parkerings- samt showrumsfaciliteter. Hvad angår tidssvarende publikumsfaciliteter skal de tre anlæg også tilføres forskellige former for mobile overdækkede tribuner. På grund af støjgener er motorsportsbaner ofte placeret langt fra offentlige transportmuligheder samt restauranter, cafeer samt ikke mindst overnatningsmuligheder på forskellige niveauer, hvilket også er gældende for de nævnte og opgjorte tre baner. De tre baner er alle placeret i Jylland.

Badminton:

For samtlige opgjorte haller i kategori A gælder, at selve spillearealet, lys- og ventilationsforhold, bade-, omklædnings-, læge-, samaritter, massør-, doping- og sikkerhedslokaliteter til én eller flere baner er til stede. Men faciliteter som VIP- og pressefaciliteter, nødvendige P-pladser, store og tydelige storskærme, nødvendige antal udsalgssteder i forskelligt omfang mangler, og derfor skal de som minimum kunne etableres midlertidigt for at huse arrangementet. Det

samme gælder for antallet af tilskuerpladser, som i de fleste haller vil skulle suppleres med mobile tilskuertribuner.

Billard:

For samtlige opgjorte haller i kategori A gælder, at selve det areal, hvor bordene skal placeres inklusiv ventilations-, bade- og omklædnings-, læge-, massør-, doping og sikkerhedslokaliteter er til stede. Vedrørende de specielle lysforhold over bordene vil de i alle tilfælde skulle etableres til lejligheden. VIP- og pressefaciliteter, P-pladser, storskærme, diverse udsalgssteder vil i forskelligt omfang mangle og derfor skulle etableres for at huse arrangementet. For at komme helt tæt på bordet/bordene vil det i flere tilfælde være nødvendigt at etablere mobile siddepladser.

Boksning:

Se billard - dog med den forskel at bordene bliver skiftet ud med en boksering. Selve bokseringen og lyset over skal i samtlige haller stilles op/etableres specielt.

Bordtennis:

Se badminton - dog med den forskel at baner bliver udskiftet med borde. Såvel borde som lyset over skal i samtlige opgjorte haller stilles op/etableres specielt. For at få tilskuerne helt tæt på bordene vil der være behov for mobile siddetribuner.

Bowling:

Bowlinganlægget i Nørresundby mangler følgende faciliteter: Siddepladser-, VIP-, presse-, P-pladsfaciliteter, udsalgssteder.

Brydning:

Se billard - dog med den forskel at bordene bliver skiftet ud med brydemåtter. Over måtterne vil der også være behov for speciel lyssætning.

Bueskydning:

Nogle af de opgjorte haller vil ikke kunne honorere skydning på 60m, 70m og 90m. Se ellers badminton - dog med den forskel at spillearealet udskiftes med skydearealet.

Cykling/Landevej:

Selve grundlaget for afvikling af et VM på landevej er principielt tilstede mange steder i Danmark. Hvis arrangementet placeres tæt på byer med de nødvendige hotel- og offentlige transportmuligheder etc., vil der alligevel ved opløbet skulle etableres VIP-, presse-, læge-, samaritter- massør-, doping-, værksteds- samt tilskuerfaciliteter og storskærme med direkte transmission fra helikopter.

MTB:

Se Cykling/Landevej - dog med den forskel, at landevejen skal skiftes ud med tilgængelige skov- og/eller parkområder.

Cykling/Bane:

Ballerup Super Arena har allerede været benyttet til et VM, som efter UCI's opfattelse forløb særdeles tilfredsstillende. Alligevel er det på længere sigt nødvendigt at udbygge VIP-, presse-, læge-, samaritter, massør, doping-, værksted- og depotfaciliteterne. Arenaen mangler også et moderne og tidssvarende tidtagningsanlæg, storskærme, resultattavle samt målfoto- og omgangstællerudstyr. Det nødvendige antal P-pladser vil kunne skaffes ved inddragelse af nærliggende friarealer.

Faldskærm:

Faldskærmskonkurrencer på højt internationalt niveau vil kunne finde sted på nogle af de store flyvepladser, men i flere af tilfældene må der regnes med etablering af VIP-, presse-, læge-, samaritter, massør-, doping-, opbevarings- og depotfaciliteter. Det kan heller ikke forventes, at det nødvendige og påkrævede metrologiske- og målemæssige udstyr i alle tilfælde vil være tilstede.

Fægtning:

Se badminton - dog med den forskel at spillearealet udskiftes med fægtearealet.

Golf:

De anførte oplysninger er afgivet af Dansk Golf Union. Med hensyn til VIP-, presse-, læge-, samaritter-, massør, doping-, depot- og tilskuerfaciliteter må det forventes at de skal etableres som enkeltstående tilfælde ved arrangementsafviklingen.

Idrætsgymnastik:

Se badminton - dog med den vigtige tilføjelse, at det i de fleste af de opgjorte haller skal sikres, at den nødvendige og påkrævede fastgørelse af de forskellige redskaber kan finde sted. Ydermere vil det ved afviklingen af internationale arrangementer være påkrævet, at der er en veludstyret opvarmningshal i umiddelbar nærhed af konkurrencearenaen.

Håndbold:

Se badminton.

Ishockey:

Ingen danske skøjtehallen kan p.t. rumme det tilskuerantal, som kræves for at kunne afvikle en VM-turnering. Parken har dels den nødvendige tilskuerkapacitet – dels kan den overdækkes, så den kan godkendes som en almindelig skøjtearena.

Judo:

Se badminton.

Kano og Kajak:

Danmarks Rostadion på Bagsværd har – hvis der ellers gennemføres den nødvendige uddybning og udvidelse af robanerne – de umiddelbare faciliteter til afvikling af VM for kano og kajak. Imidlertid mangler de samme faciliteter i målområdet som ved cykling på landevej samt ikke mindst sikker og aflåselig opbevarings- og depotplads til både, pagajer m.m. Storskærmen skal bruges til at følge løbene fra start til mål via optagelser fra en medsejlende katamaran.

Kegler:

Se badminton - dog skal der i alle de oplistede haller udlægges/etableres keglebaner og de dermed forbundne tekniske anlæg.

Moderne Femkamp:

De nævnte anlæg, minus skydefaciliteterne på Vestereng, vil alle med de nødvendige ændringer og supplementter kunne benyttes til afvikling et senior VM.

Motocross:

Der findes p.t. ikke motocrossanlæg i Danmark som kommer nærheden af at kunne afholde et VM i motocross.

Para- og hanggliding:

En nødvendig forudsætning for at få piloterne i luften er, at der forefindes optræksmuligheder – enten fast etableret eller i form af mere mobile muligheder f.eks. en firehjulstrækker. Der må kalkuleres med, at ved samtlige nævnte muligheder skal der etableres de nødvendige og påkrævede udenomsfaciliteter.

Roadracing:

I lighed med afvikling af Formel 1 løb skal der ved afviklingen af de forskellige afdelinger i VM-serien for roadracing forefindes så store og dyre faciliteter (hospital, pit- og værkstedsfaciliteter etc.), som ingen danske motorsportsbaner forventeligt kan leve op til.

Speedway:

Parken har gennem de sidste par år har været benyttet til afvikling af løb i Grand Prix for speedway.

Orientering:

Da Danmark arrangerer VM til næste år, samt tidligere har lagt jord og skov til VM, kan det konstateres, at der forefindes de nødvendige faciliteter i Danmark.

Petanque:

De nødvendige faciliteter til afvikling af petanque på højt, internationalt niveau forefindes flere steder i Danmark.

Ridning:

P.t. forefindes der i Danmark kun et anlæg, som umiddelbart vil kunne arrangere en VM-disciplin i ridning på begrænset areal - Vilhelmsborg Ridecenter. Andre rideanlæg vil i alle tilfælde skulle tilføres forskellige former for udenomsfaciliteter.

Rugby:

Parken ville med de kendte faciliteter kunne arrangere en VM-kamp i rugby (7- og 15-mands), hvis ellers tilskuervolumen var noget større (80.000 – 100.000).

Rulleskøjteløb:

Speedskating vil kunne afholdes i Danmark, når det planlagte stadion i Slagelse er færdigetableret. Kunstløb og skaterhockey vil kunne arrangeres i flere af de større danske arenaer ved tilførelse af begrænsede ekstra faciliteter. Inline-hockey vil spillemæssigt kunne arrangeres i de samme haller, hvor der afvikles ishockeykampe i superligaen. Da flere af disse haller er meget sparsomt udstyret med faciliteter til benyttelse ved internationale arrangementer, må der også her skulle kalkuleres med etablering af en del udenomsfaciliteter.

Sejlsport:

Hvis der skal afvikles VM i flere bådtyper på en gang, vil det af mange forskellige årsager kun være Århusbugten og Køgebugt, som bl.a. volumemæssigt vil kunne rumme sådanne arrangementer. Afvikling af VM i en enkelt bådtype vil – med etablering af forskellige landfaciliteter – kunne arrangeres flere steder i Danmark.

Skisport:

Ikke overraskende findes der ikke egnede anlæg i Danmark - hverken til langrend eller alpint.

Skøjtesport:

De for tiden to største idrætsarenaer i Danmark – Brøndbyhallen og Gigantium – vil sammen med Parken kunne rumme afviklingen af et VM i skøjteløb. I alle 3 tilfælde skal der dog udlægges en midlertidig bane.

Skydning:

Der forefindes ikke p.t. anlæg i Danmark, der kan afvikle et VM i en af skyde-disciplinerne.

Sportsdans:

Flere af de største danske idrætsarenaer vil kunne arrangere et VM i sportsdans eventuelt suppleret med enkelte ekstra faciliteter.

Finne- og apparatsvømning/Undervandsrugby:

Kun opstilling af et midlertidigt anlæg i parken suppleret med f.eks. Østerbro Svømmehal vil kunne leve op til kravene for afvikling af et VM.

Squash:

P.t. forefindes der ikke faciliteter, som vil kunne arrangere et VM i squash, medmindre der opstilles et anlæg til lejligheden i nærheden af de øvrige og nødvendige faciliteter.

Styrkeløft/Vægtløftning:

De 3-4 største idrætsarenaer i Danmark vil kunne arrangere et VM, bl.a. fordi der i umiddelbar nærhed forefindes de nødvendige opvarmningshaller.

Svæveflyvning:

Hvis der skal arrangeres et VM på Dansk Svæveflyvecenter i Herning, må det påregnes, at der skal etableres væsentlige udenomsfaciliteter i tilknytning til anlægget.

Svømning:

Ingen dansk svømmehal vil kunne rumme afviklingen af et VM-arrangement, da der ikke p.t. forefindes en svømmehal, som kan rumme minimum 5.000 tilskuere endelig har et ind- og afsvømningsbassin.

Taekwondo:

De største danske idrætsarenaer vil kunne rumme afviklingen af et VM i Taekwondo.

Tennis:

Der forefindes p.t. ikke tennisanlæg i Danmark med den nødvendige tilskuer-volumen til afvikling af en ATP-turnering.

Triathlon:

VM har tidligere været afholdt i Fredericia, men flere andre steder i Danmark rummer lignende muligheder. I lighed med arrangementet i Fredericia vil der også andre steder skulle etableres nødvendige og nogen steder omfattende landfaciliteter.

Vandski:

Der forefindes ikke p.t. anlæg der umiddelbart vil kunne afvikle et VM i vand-skidisciplinerne. Vallensbæk Sø har tidligere været benyttet til afvikling af EM.

Volleyball:

På grund af for lav loftshøjde, er der p.t. ingen haller i Danmark, som vil kunne godkendes til afvikling af en VM-turnering i volleyball